

Lisansüstü öğrencilerinin sosyal destek algıları ile akademik erteleme eğilimleri arasındaki ilişki

Ali Yılmaz^a, Mustafa Erbir^b

^aKırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, e-posta: aliyilmaz69@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7482-1712

^bKayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, e-posta: mus.erbir@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6887-1561

MAKALE BİLGİLERİ

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 7 Haziran 2023

1. Revizyon Tarihi: 29 Eylül 2023

2. Revizyon Tarihi: 5 Ekim 2023

Kabul Tarihi: 17 Ekim 2023

Öz

Amaç: Bu araştırma lisansüstü öğrencilerinin “sosyal destek” algıları ile “akademik erteleme” eğilimleri arasındaki ilişkiyi, ayrıca “sosyal destek” algısının “akademik erteleme” eğilimi üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini Kayseri Üniversitesi’nde öğrenim gören 220 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan nicel araştırma deseni ilişkisel taramadır. Veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Katılımcılar farklı “cinsiyet, yaş, medeni durum, uzmanlık alanı ve ekonomik durum” değişkenlerine göre basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Katılımcılar anketlere gönüllülük esasına göre katılım sağlamışlardır. Araştırma anketi çevrimiçi platformlarda doldurulmuştur.

Bulgular: Araştırma sonucuna göre sosyal destek algısı ve kavramın alt boyutları ile “akademik erteleme eğilimi” arasında anlamlı (negatif yönlü) korelasyonlar bulunmaktadır.

Sonuç: Sosyal destek algısının bir bütün olarak ve kavramın alt boyutlarından olan “arkadaş desteği” ve “özel kişi desteğinin” “akademik erteleme eğilimine” anlamlı (negatif yönlü) bir etkisinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın “aile desteği” alt boyutunun akademik erteleme eğilimine anlamlı derecede bir etkisi bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal destek, Akademik erteleme, Lisansüstü öğrencileri

The relationship between graduate students' perception of social support and academic procrastinations

Abstract

Aim: This research is conducted to examine the relationship between graduate students' perceptions of “social support” and “academic procrastination”, and the effect of social support perception on academic procrastination.

Method: The research sample consists of 220 students studying at Kayseri University. Relational survey model, one of the quantitative research methods, is used in the research. The questionnaire method is used as data collection method. Participants were selected by an appropriate sampling method according to different gender, age, marital status, field of expertise and economic status variables and participated in the research on a voluntary basis. The research questionnaire was filled out on online platforms.

Findings: According to the results of the research, negative and significant correlations are found between the perception of social support and the sub-dimensions of the concept and academic procrastination.

Results: In addition, it is concluded that the perception of social support as a whole and the support of friends and personal support, which are sub-dimensions of the concept, have a negative and significant effect on tendency to procrastinate academically. On the other hand, the family support sub-dimension has no significant effect on academic procrastination.

Keywords: Social support, Academic procrastination, Graduate students

ARTICLE INFO

Research Article

Received: June 7, 2023

Received in 1st revised form: September 29, 2023

Received in 2nd revised form: October 5, 2023

Accepted: October 17, 2023

Giriş

Ertelenme davranışı hayatın her döneminde ve farklı sorumlulukların yerine getirilmesi süreçlerinde karşılaşılabilen bir kavramdır (Ekşi ve Dilmaç, 2010). İşyerinde yerine getirilmesi gereken görevlerin ertelenmesi, aile içerisinde annelik veya babalık rollerinin gerektirdiği davranışların ertelenmesi veya okulda öğrencinin sorumlu olduğu ve hazırlık gerektiren ders, proje, sınav vb. faaliyetlere yönelik görülen erteleme davranışı toplumda genel olarak hoş görülmemeyen bir davranış olarak değerlendirilmektedir. Zira her erteleme davranışı bir işin yapılması gereken zamandan daha geç bir zamanda yapılmasına neden olmaktadır (Kachgal vd., 2001). Bu gecikme maddi veya manevi bazı kayıplara neden olabilmektedir. Dolayısıyla her erteleme davranışının bir sonucunun olduğu söylenebilir. Araştırmanın asıl amacı toplum tarafından olumsuz bir davranış olarak görülen akademik erteleme davranışı ile ilişkili olabilecek ve akademik erteleme davranışını etkileyebilecek kavramları tespit edebilmektir. Bu kapsamda araştırmada bağımsız değişken olarak sosyal destek algısı çalışmaya dâhil edilmiştir.

Ülkelerin geleceği ve bilimsel gelişmelere katkı sağlama misyonu açısından üniversite lisansüstü öğrencileri kritik bir öneme sahiptir. Lisans eğitimi tamamlayan ve lisansüstü eğitime yönelen her bir öğrenci bir bilim insanı adaydır. Dolayısıyla akademik erteleme davranışının “bilim insanı” adaylarının bilimsel gelişmelere sağlayacakları katkı üzerinde de bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Yapılan bilimsel araştırmalar akademik erteleme eğiliminin özellikle üniversite öğrencilerinde yaygın olduğunu göstermektedir (Çakıcı, 2003; Uzun Özer ve Topkaya, 2011).

Bu araştırmada bilim insanı adayı olan lisansüstü öğrencilerinin “sosyal destek algıları” ile “akademik erteleme” arasında bulunan ilişki, ayrıca sosyal destek algısının akademik erteleme üzerinde bir etkisinin bulunup bulunmadığı ele alınmıştır. Yapılan literatür taramasında ulusal ve uluslararası yayınlarda sosyal destek algısının akademik erteleme ile arasındaki ilişkiyi lisansüstü öğrenciler örnekleminde ele alan bir bilimsel araştırmaya rastlanmamıştır. Bundan dolayı bu araştırmanın alana katkı sağlayabilecek nitelikte bir araştırma olduğu düşünülmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Kavramsal çerçeve başlığı altında, araştırmada ele alınan değişkenler “algılanan sosyal destek” ve “akademik erteleme” kavramları teorik olarak incelenmiştir.

Sosyal Destek Algısı

Yıldırım (1997) sosyal destek kavramını “kişiye bulunduğu çevreden gelen takdir, ilgi, sevgi veya saygı gibi empatik tepkiler” olarak tanımlamaktadır. Bunun yanında, sosyal destek, bir başkasından bilgi elde etmek veya maddi anlamda yardım almak gibi hem bireysel hem de toplumsal düzeyde, psikolojik ve ekonomik boyutları olan yardım süreçlerini içerir (Yıldırım, 1997). Lirio’ya (2007) göre sosyal destek, kişinin diğer bir kişiye mevcut bir sorunu çözmede ve kendini iyi hissetme konusunda yardımcı olabilmesidir. Sosyal destek kavramını öğrenciler açısından tanımlayan Şahin’e (2011) göre sosyal destek; bir öğrencinin

hayatında farklı sosyal rol alanında kendisine değer verilmesi, ihtiyaç duyduğunda, çevresinde başvurabileceği bir kişi veya kişilerin olduğu ve kurduğu sosyal ilişkiden tatmin sağladığı konusundaki inançlar bütünüdür. Gobi'ye (1995) göre sosyal destek; kişinin ortak sorumlulukların bulunduğu bir gruba ait olması, grup tarafından ilgi görmesi, sevildiğine ve sayıldığına inanması durumu olarak tanımlanmaktadır. Thoits'a (1995) göre sosyal destek; kişinin stresle mücadele etmesinde kullanılan bir araçtır. Aynı zamanda stres düzeyi yüksek zamanlarda kullanılan "sosyal sermaye" şeklinde tanımlanmaktadır.

Kişinin sosyal ilişkileri neticesinde ortaya çıkan sosyal destek kavramı, son yıllarda birçok disiplinle ilişkili bir biçimde bilimsel araştırma konusu olarak incelenmektedir (House vd., 1988). Literatürde yer alan tanımların ortak yönlerine bakıldığında sosyal desteğin kişilerin psikolojik sağlıklarını koruması bakımından pozitif yönde bir etki sağladığı ayrıca sevilme, sayılma ya da güvenli bir sosyal alan gibi gereksinimlerini karşıladığı görülmektedir. Buna ek olarak kriz ortamının yok edilmesi, negatif neticelerin azamiye indirilmesi ve hayata uyum sağlanması süreçlerinde sosyal çevre tarafından gerçekleştirilen yardım olarak tanımlanmıştır (Çakır ve Palabıyıkçoğlu, 1997; Kaner, 2004; Yıldırım, 1997).

Sosyal desteğin tam anlamıyla şekillenebilmesi için yüz yüze iletişim konusu çok büyük bir öneme sahiptir (Kirmeyer, 1987). Sosyal destek bireye psikolojik ve fiziksel olarak önemli faydalar sağlamakta hatta kişileri tedavi edici bir özelliği de bulunmaktadır (Murray, 2003). Bundan dolayı sosyal destek kavramı tüm sosyal kademelerde önem verilmesi gereken bir kavramdır. Redman'a (2006) göre kişiye, tam da desteğe ihtiyaç duyulduğu zaman destek verilmesi durumunda bu desteğin getirdiği olumlu etki de aynı düzeyde büyük olacaktır. Sosyal destek içerik olarak oldukça zengin bir kavramdır. Bu araştırmada Zimet ve arkadaşlarının (1988) sınıflandırmasında bulunan "Aile desteği, arkadaş desteği ve özel kişi desteği" olarak kavram üç boyutta ele alınmaktadır. Zimet'e (1998) göre aile desteği; anne, baba, eş, çocuklar ve kardeşlerden; arkadaş desteği, yakın arkadaşlardan ve özel kişi desteği; nişanlı, flört, akraba, doktor vb. kişilerden oluşmaktadır.

Akademik Erteleme Eğilimi

Erteleme eğilimi, geniş anlamda, bir görevi veya sorumluluğu yerine getirmeyi, bir konuda sorumluluk almayı veya karar vermeyi sonraya bırakmaktır (Lay, 1986; Kachgal vd., 2001). Roberts'e (1997) göre, erteleme, kısa dönemde kazanılanların, uzun dönemde kazanılacak olanlara tercih edilmesidir. Milgram ve arkadaşlarına (1998) göre erteleme, bir konuda karar alma, bir işi yapmakta gecikme, erteleme anlamına gelebilecek davranışsal bir kişilik özelliğidir. Grecco (1984) ise erteleme eğilimini daha özele inerek, kişinin bir işi yapma kapasitesine sahip olmasına ayrıca bu işe önceden karar vermesine rağmen, mantıklı bir gerekçe göstermeden ertelemevidir.

Akademik erteleme eğilimi, genel erteleme eğiliminin öğrenim hayatına yansımaları olarak da görülebilir. Kişinin ev ödevini, sınav hazırlığını ya da dönem sonunda ödevini son ana bırakması olarak tanımlanır (Solomon ve Rothblum, 1984). Daha çok üniversite öğrencileri arasında görülen akademik erteleme hakkında çalışmalar mevcuttur (Balkis ve Duru, 2010). Akademik erteleme eğiliminin ders bırakma, düşük akademik ortalamaya sahip olma veya azami öğrenim süresini doldurup okuldan atılma gibi (Wadkins, 1999) olumsuz sonuçları da görülmektedir. Ayrıca akademik erteleme eğiliminin öğrenciler arasında giderek arttığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Steel, 2007). Akademik erteleme eğiliminin özellikle üniversite öğrencilerinde daha fazla görülmesi bilimsel çalışmalar yapan kişileri "erteleme örüntüsünü" ve bunun sebeplerini anlamaya yönelik araştırmalar yapmaya yönlendirmiştir. Bu araştırmanın örneklem grubunu da lisansüstü öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Lisansüstü öğrenim ders dönemi ve tez döneminden oluşmaktadır ve tez dönemi yapısı gereği daha çok bireysel çalışmayı gerektiren bir yapıda olduğundan özellikle yüksek lisans ve doktora eğitiminde erteleme davranışının büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Literatür Taraması

Araştırma kapsamında ele alınan "sosyal destek algısı" ve "akademik erteleme eğilimi" kavramlarının lisansüstü öğrenci örnekleminde bir arada kullanıldığı bir araştırmaya ulusal ve uluslararası literatürde rastlanmamıştır. Ancak "sosyal destek algısı" veya "akademik erteleme eğilimi" ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında iki kavram arasında nasıl bir ilişkinin olduğu konusunda bir çıkarım yapılabilmektedir. Üniversite öğrencileri örnekleminde yapılan bilimsel araştırmalara bakıldığında, akademik erteleme davranışının kaygı (Aitken, 1982), depresyon (Washington, 2004), başarısız olma korkusu (Ferrari vd., 1998), sosyal ve ailesel problemlerdeki artış (Hussain ve Sultan, 2010), akademik stres düzeyi (Rahardjo vd., 2013) ve umutsuzluk ve mükemmeliyetçilik (Odacı ve Kaya, 2019) ile pozitif bir ilişki içerisinde bulunduğu, motivasyon (Balkis vd., 2006), sorumluluk (Özer ve Altun, 2011), rasyonel karar verme (Balkis, 2006), duygusal zeka (Bozkurt, 2021) ve öz yeterlilik (Certel vd., 2016) kavramları ile negatif ve anlamlı ilişkiler içerisinde olduğu görülmektedir. Algılanan sosyal destek ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda ise kavramın özgüven düzeyi (Erber, 2021), yaşam tatmini (Akin, 2008), akademik öz yeterlilik (Gün vd., 2020) ve psikolojik iyi oluş hali (Iraz vd., 2021) ile pozitif yönlü ilişkiler içinde olduğu görülmektedir.

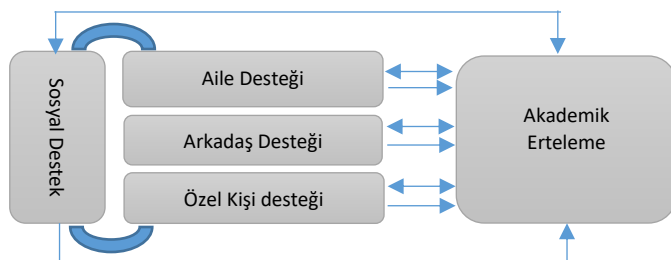
Ayrıca akademik erteleme davranışı üzerinde etkili olabilecek kavramlar üzerinde yapılan çalışmalara bakıldığında, psikolojik dayanıklılık seviyesinin artması (Bar, 2016), öz düzenleme seviyesinin artması (Çetin ve Ceyhan, 2018), akademik stres düzeyinin azalması (Rahardjo vd., 2013), ve öz saygı düzeyinin artması (Çakıcı, 2003) akademik erteleme eğiliminin azalmasına neden olduğu görülmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda pozitif tutum, davranış ve eğilimlerin "akademik erteleme" ile negatif bir ilişki içerisinde bulunduğu söylenebilir. Dolayısıyla "algılanan sosyal destek" ile "akademik erteleme" arasında negatif ilişkiler bulunduğu, ayrıca "algılanan sosyal desteğin" "akademik erteleme" üzerinde negatif etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma Hipotezleri

Araştırma kapsamında aşağıda verilen toplam sekiz hipotez kurulmuştur.

- H1: "Algılanan sosyal destek ile akademik erteleme arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır."
H2: "Algılanan aile desteği ile akademik erteleme arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır."
H3: "Algılanan arkadaş desteği ile akademik erteleme arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır."
H4: "Algılanan özel kişi desteği ile akademik erteleme arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır."
H5: "Algılanan sosyal desteğin akademik ertelemeye negatif etkisi bulunmaktadır."
H6: "Algılanan aile desteği akademik ertelemeye negatif etkisi bulunmaktadır."
H7: "Algılanan arkadaş desteği akademik ertelemeye negatif etkisi bulunmaktadır."
H8: "Algılanan özel kişi desteği akademik ertelemeye negatif etkisi bulunmaktadır."

Araştırma Modeli

Şekil 1: Araştırmanın Modeli

Kurulan hipotezler dikkate alınarak araştırmanın modeli oluşturulmuştur. Yukarıda yer alan şekil 1’de araştırma modeli verilmektedir.

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemleri kapsamında ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler birincil verilerdir. Veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Toplanan veriler “normal dağılım” sergilemektedir. Ayrıca verilerde “çoklu bağlantı sorunu” ($VIF>3$) bulunmamakta ve “otokorelasyon” değerinin uygun aralıkta bulunduğu görülmektedir “ $0<d<4$ ” (Kalaycı, 2014). Gerekli varsayımlar sağlandığından veri analizi esnasında, araştırma değişkenleri arasında mevcut olan ilişkilerin ortaya konulabilmesi için “pearson-korelasyon analizi”, araştırmadaki her bir bağımsız değişkenin bağımlı değişkene etkisinin belirlenmesi amacıyla “çoklu doğrusal regresyon analizi” yapılmıştır.

Araştırma etik kurallar çerçevesinde yapılmıştır. Etik kurul izni “Kayseri Üniversitesi Etik Kurulu” tarafından 29.06.2021 tarihli, 45 nolu kararı ile verilmiştir. Ayrıca araştırma ölçeklerinin kullanılabilirliği için gerekli izinler alınmıştır. Araştırma sürecinde küresel Covid-19 salgınından dolayı anketler katılımcılar tarafından online olarak ve gönüllülük esasına göre doldurulmuştur.

Araştırmada Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini lisansüstü öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada tüm evrene ulaşma imkânı olmadığından belirlenen ana kütleden örneklem seçerek genelleme yoluna gidilmiştir. Araştırma ana kütlesi olarak Kayseri Üniversitesi seçilmiştir. Kayseri Üniversitesinde 2021-2022 öğrenim yılında toplam 518 öğrenci lisansüstü öğrenim görmektedir. Ana kütleden yeterli örneklem alabilmek için oluşturulan formüle göre $n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1)+t^2pq}$ (Yıldız vd., 2002) anlamlı sonuçlara ulaşabilmek amacıyla $n=221$ bireyin araştırmaya katılımının yeterli olacağı hesaplanmıştır, $n = \frac{518x(1,96)^2x0,5x0,5}{(0,05)^2x(518-1)+(1,96)^2x(0,5x0,5)} = 221$. Veri toplama sürecinde toplam 220 katılımcıya anket uygulanmıştır. Dolayısıyla örneklemden toplanan verilerin ana kütleye temsil edebilecek büyüklükte olduğu düşünülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcılara ait bilgilerin bulunduğu “kişisel bilgi formu”, “algılanan sosyal destek ölçeği” ve “akademi erteleme ölçeği” kullanılmıştır.

- *Sosyal Destek Ölçeği*: Zimet ve arkadaşları (1988) tarafından geliştirilmiş olan ölçek Türkçeye Eker ve arkadaşları (2001) tarafından uyarlanmıştır. Eker vd. uyarlama çalışmasında ölçeğe ait güvenilirlik düzeyini ($\alpha=0,89$) düzeyinde hesaplanmıştır. Ölçek toplam üç alt boyuttan meydana gelmektedir. Bunlar; “aile desteği”, “arkadaş desteği” ve “özel kişi desteği” olarak sıralanmaktadır. Ölçek toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Bu araştırmada sosyal destek algısına yönelik bir bütün olarak güvenilirlik düzeyi $\alpha=0,867$, alt boyutlara ait güvenilirlik düzeyleri ise aile desteği $\alpha=0,836$, arkadaş desteği $\alpha=0,887$ ve özel kişi desteği $\alpha=0,951$ olarak hesaplanmıştır.

- *Akademi Erteleme Ölçeği*: Çakıcı (2003) tarafından Türkçe olarak geliştirilmiş bir ölçektir. Tek boyutlu ve 19 sorudan oluşmaktadır. Ölçekte bulunan soruların 12 tanesi olumsuz (ters puanlanmış), 7 tanesi olumludur. Çakıcı’nın (2003) çalışmasında ölçeğin güvenilirlik düzeyi ($\alpha=0,89$) hesaplanmıştır. Bu araştırma kapsamında ölçeğin güvenilirlik değeri $\alpha=0,757$ olarak hesaplanmıştır.

Katılımcıların Dağılımı

Araştırma örneklemini Kayseri Üniversitesinde lisansüstü öğrenim gören bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların demografik özellikler ve öğrenim durumları özelinde dağılımları Tablo 1’de görülebilir.

Tablo 1. Katılımcı Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)	Medeni Durum	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	107	48,6	Bekâr	94	42,7
Erkek	113	51,4	Evlî	126	57,3
Yaş	Frekans	Yüzde (%)	Uzmanlık Alanı	Frekans	Yüzde (%)
20-25	41	18,6	Sosyal Bilimler	135	61,4
26-30	57	25,9	Fen Bilimleri	11	5,0
31-35	47	21,4	Sağlık Bilimleri	50	22,7
36 ve üstü	75	34,1	Diğer	24	10,9
Öğrenim Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)	Ekonomik Durum	Frekans	Yüzde (%)
Tezsiz YL	36	16,4	Kötü	23	10,5
Tezli YL	130	59,1	Orta	157	71,4
Doktora	54	24,5	İyi	40	18,2
Toplam	220	100	Toplam	220	100

Tablo 1’e göre araştırma katılımcılarının 51,4’ünün erkek, %48,6’sının ise kadın olduğu görülebilir. 36 yaş ve üzerinde olan kişi oranı %34,1’dir. Katılımcıların %25,9’u 26-30 yaş arasındadır. Ayrıca büyük bir çoğunluğu (%59,1) tezli yüksek lisans öğrencisidir. 94 katılımcı (%42,7) bekâr, 126 katılımcı (%57,3) evlidir. Katılımcılar en yüksek oranda (%61,4) sosyal bilimler alanında çalışmaktadır. Katılımcıların ekonomik durumunun yüksek oranda (%71,4) orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Araştırmada Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmada kullanılan algılanan sosyal destek ve akademik erteleme eğilimi ölçeklerine yönelik yapı geçerliliği ölçek geliştirme aşamalarında sağlanmıştır. Akademik erteleme ölçeği tek boyuttan oluşmaktadır. Algılanan sosyal destek ölçeği ise toplam üç alt boyuttan oluşmaktadır. Yapı geçerliliği ve güvenilirliği sağlanan ölçeklerin bilimsel araştırmalarda kullanılmaya uygun ölçekler olduğu sonucuna varılarak bu araştırmada kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan algılanan sosyal destek ölçeği üç alt boyuttan oluştuğu için ölçeğe yönelik açılımlı faktör analizi (AFA) yapılmış ve orijinal ölçektekine benzer şekilde ölçek maddeleri toplam üç alt boyutta toplanmıştır. AFA sonucunda toplam açıklanan varyans %77,22 olarak hesaplanmıştır.

Ayrıca ölçek bu araştırmada farklı bir örneklem grubunda kullanıldığı için ölçüm aracının yapı geçerliliğini sağlamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerlerinin uygun referans aralıklarında olduğu ($CMIN=117,7$; $DF=49$; $CMIN/DF= 2,402\leq 5$; $GFI=0,915\geq 0,900$; $CFI=0,965\geq 0,900$ ve $RMSEA=0,80\leq 0,80$) görülmektedir (Çapık, 2014, s. 199).

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik düzeyleri de hesaplanmış ve “Cronbach Alpha” katsayıları Tablo 2’de görülebilir.

Tablo 2. Güvenilirlik Analizi Tablosu

Ölçüm Aracı	Soru Sayısı	(α) değeri
Sosyal Destek	12	0,867
Ölçek Alt Boyutları		
1-Aile Desteği	4	0,836
2-Arkadaş Desteği	4	0,887
3-Özel Kişi desteği	4	0,951
Akademik Erteleme	19	0,757

Tablo 2'ye göre araştırmada kullanılan sosyal destek algısı ölçeğinin ($\alpha>0,700$, $\alpha=0,867$) ve akademik erteleme eğilimi ölçeğinin ($\alpha>0,700$, $\alpha=0,757$) güvenilirlik düzeylerinin yeterli olduğu görülmektedir (Kalaycı, 2014).

Tablo 3. Normal Dağılım Tablosu

	İstatistik	(p) değeri	Çarpıklık değeri	Basıklık değeri
Sosyal Destek Ölçeği	0,063	0,002	-0,322	0,164
Akademik erteleme Ölçeği	0,129	0,001	0,440	0,164

Araştırmada elde edilen verilerin normal dağılım sergileyip sergilemediği ile ilgili normal dağılım analizi yapılmış ve analiz sonucu Tablo 3'te verilmiştir. Örneklem sayısı $n>50$ olduğu için normal dağılım analizi olarak "kolmogorov-smirnov" analizi yapılmıştır (Kalaycı, 2014). Normal dağılım testi sonucunda "basıklık" ve "çarpıklık" değerlerinin (-1;+1) aralığında bulunmuştur. Yani ölçeklerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Dolayısıyla araştırmada parametrik testlerin kullanılması gerekmektedir.

Araştırma Bulguları

Araştırma kapsamında kurulan hipotezlerin sınanabilmesi için ilk olarak değişkenler arasında "korelasyon analizi" yapılarak araştırma değişkenleri arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Sonraki adımda araştırmanın bağımsız değişkeni "algılanan sosyal destek" algısının bağımlı değişken "akademik erteleme" bir etkisinin olup olmadığı durumunu belirleyebilmek amacıyla "basit doğrusal regresyon analizi" uygulanmıştır. Ayrıca "algılanan sosyal desteğin" alt boyutlarının "akademik erteleme eğilimine" etkisinin olup olmadığı belirleyebilmek için "çoklu doğrusal regresyon analizi" yapılmıştır. Korelasyon analizine yönelik sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Korelasyon Analizi Tablosu

Değişkenler	1	1.1	1.2	1.3	2
1.Sosyal Destek	1				
1.1.Aile Desteği	0,762**	1			
1.2.Arkadaş Desteği	0,680**	0,462**	1		
1.3.Özel Kişi Desteği	0,747**	0,325**	0,142*	1	
2. Akademik Erteleme	-0,362**	-0,273**	-0,325**	-0,213**	1

** "0,01 düzeyinde anlamlı"

* "0,05 düzeyinde anlamlı"

Korelasyon analizinin sonucunda araştırma değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir (Kalaycı, 2014).

Değişkenler arası ilişkiler şu şekilde sıralanabilir:

- Sosyal destek algısı ile akademik erteleme arasında, "negatif ve zayıf seviyede" ($r= -0,362$, $p<0,01$) bir ilişki vardır.
- Algılanan aile desteği ile akademik erteleme arasında, "negatif ve zayıf seviyede" ($r= -0,273$, $p<0,01$) bir ilişki vardır.
- Algılanan arkadaş desteği ile akademik erteleme arasında, "negatif ve zayıf seviyede" ($r= -0,325$, $p<0,01$) bir ilişki vardır.
- Algılanan özel kişi desteği ile akademik erteleme arasında, "negatif ve çok zayıf seviyede" ($r= -0,213$, $p<0,01$) bir ilişki vardır.

Tüm sonuçlara bir bütün olarak bakıldığında "sosyal destek algısı" ve sosyal destek algısının tüm boyutları ile "akademik erteleme" arasında negatif ve anlamlı ilişkiler bulunduğuna göre kurulan 1. 2. 3. ve 4. hipotezler kabul edilmiştir.

Tablo 4'e göre sosyal destek algısı, ölçeğin tüm alt boyutları ile 0,01 düzeyinde anlamlı ve pozitif ilişkiler içerisindedir. Başka bir ifade ile kişinin bir bütün olarak sosyal destek algısının artması veya eksilmesi, ölçeğin alt boyutlarında da aynı yönde bir algının oluşmasını sağlamaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının kendi aralarındaki ilişkilere bakıldığında ise, "aile desteği", "arkadaş desteği" ve "özel kişi desteği" arasında 0,01 düzeyinde anlamlı, pozitif yönde korelasyonlar bulunduğu görülmektedir. Ancak arkadaş desteği ile özel kişi desteği arasında (0,05 düzeyinde anlamlı, pozitif yönde bir korelasyon bulunmaktadır. Bu durum arkadaş desteği ile özel kişi desteği arasındaki ilişki düzeyinin daha zayıf olduğunu göstermektedir.

Korelasyon analizi tablosunda elde edilen bir başka bulguya göre ise, "akademik erteleme eğiliminin" "algılanan sosyal destek" ile ve ölçeğin tüm alt boyutlarıyla negatif yönlü, ilişkiler içerisinde olduğu görülebilmektedir. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse "algılanan sosyal destek" ve ölçeğin alt boyutlarında meydana gelen negatif veya pozitif bir değişiklik "akademik erteleme eğilimi" ile zıt yönlü bir ilişki içerisindedir.

Değişkenler arasında bulunan anlamlı ilişkilere ek olarak bağımsız değişkenin bağımlı değişkene etkisinin olup olmadığını tespit edebilmek adına "regresyon analizi" yapılmıştır. İlk olarak araştırmanın bağımsız değişkeni "algılanan sosyal desteğin" bağımlı değişkeni "akademik erteleme eğilimine" etkisini belirleyebilmek adına "basit doğrusal regresyon analizi" yapılmıştır. Tablo 5'te sonuçlar verilmektedir.

Tablo 5. Basit Doğrusal Regresyon Tablosu

Başlıklar	Katsayılar				
	B	St.Hata	B	t	p
Sabit Terimler	3,781	0,112		33,849	0,000
Bağımsız Değişken					
Sosyal Destek	-0,186	0,032	-0,362	-5,730	0,000*

Model Özet, $R=0,362$, $R^2=0,131$, $Adj.R^2= 0,127$, $F= 32,835$; $p=0,000$
Bağımlı Değişken= Akademik Erteleme / * $p<0,05$, $d=1,567$

Tablo 5'te araştırmanın bağımsız değişkeni olan "sosyal destek algısının" bağımlı değişken "akademik erteleme eğilimi" üzerindeki etkisine bakılmıştır. Kurulan "basit doğrusal regresyon modeli" anlamlıdır ($F=32,835$, $p=0,000$). Ayrıca akademik erteleme eğiliminde meydana gelen bir değişimin %13,1'i bağımsız değişken olan sosyal destek algısı tarafından açıklanmaktadır ($R^2=0,131$). Analiz sonucuna göre algılanan sosyal destekte meydana gelen bir artış akademik erteleme eğilimine negatif yönde bir etki göstermektedir ($B=-0,186$, $p=0,000$). Başka bir ifadeyle bireyin sosyal destek algısında oluşabilecek 1 birimlik artışın etkisiyle akademik erteleme eğiliminde 0,186 birimlik bir azalma meydana gelecektir. Bu sonuçla araştırmanın 5. hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan algılanan sosyal destek kavramının alt boyutlarının her birinin akademik erteleme eğilimine etkisini belirleyebilmek için "çoklu doğrusal regresyon analizi" yapılmıştır. Tablo 6'da sonuçlar verilmektedir.

Tablo 6. Çoklu Doğrusal Regresyon Tablosu

Başlıklar	Katsayılar					
	B	St.Hata	B	t	p	VIF
Sabit Terimler	3,817	0,119		32,028	0,000	
Bağımsız Değişkenler						
Aile Desteği	-0,048	0,033	-0,109	-1,467	0,144	1,193
Arkadaş Desteği	-0,103	0,029	-0,255	-3,583	0,000*	1,272
Özel Kişi Desteği	-0,043	0,020	-0,141	-2,119	0,035*	1,118
Model Özet: R=0,378, R ² =0,143, Adj.R ² = 0,131, F= 11,966; p=0,000						
Bağımlı Değişken= Akademik Erteleme / *p<0,05, d=1,572						

Tablo 6' da sosyal destek algısının alt boyutlarının akademik erteleme eğilimi üzerindeki etkisine bakılmıştır. Kurulan "çoklu doğrusal regresyon modeli" anlamlıdır (F=11,966, p=0,000). Ayrıca akademik erteleme eğiliminde meydana gelebilecek bir değişimin %13,1'i bağımsız değişkenler olan sosyal destek algısının alt boyutları tarafından açıklanmaktadır (Adj.R²=0,131). Analiz sonucuna göre algılanan "arkadaş desteğinde" (B=-0,103, p=0,000) ve "özel kişi desteğinde" (B=-0,043, p=0,035) meydana gelen bir artış akademik erteleme eğilimine negatif yönde bir etki göstermektedir. Buna karşın aile desteğinde oluşabilecek bir artışın akademik erteleme eğilimine anlamlı düzeyde bir etkisi (B=-0,048, p=0,144) bulunmamaktadır. Başka bir ifadeyle bireyin arkadaş desteği algısında meydana gelen 1 birimlik artış akademik erteleme eğiliminde 0,103 birimlik bir azalmaya, özel kişi desteği algısında meydana gelen 1 birimlik artış ise akademik erteleme eğiliminde 0,043 birimlik bir azalmaya neden olmaktadır. Bu sonuçlara göre kurulan 7. ve 8. Hipotezler kabul edilmiştir buna karşın 6. Hipotez reddedilmiştir.

Sonuç

Akademik erteleme öğrenim hayatında ve bilimsel çalışmalarda başarıyı olumsuz etkileyebilecek bir kavramdır. Bu yüzden erteleme davranışından mümkün olduğu kadar kaçınılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu araştırma kapsamında akademik erteleme davranışına etki edebilecek kavramlardan sosyal destek algısı ele alınmıştır. Elbette her araştırmanın belli kısıtları bulunduğu için tek bir bilimsel çalışmada akademik erteleme etki edebilecek tüm kavramları ele almak mümkün görülmemektedir. Bu çalışmada da belli kısıtlar bulunmaktadır. Ele alınan örneklem grubu açısından araştırmaya yalnızca lisansüstü öğrenim gören öğrenciler dâhil edilmiştir. Diğer yandan çalışmada bağımsız değişken olarak sadece algılanan sosyal destek kavramı ele alınmıştır. Bilimin ilerlemesi birbirini takip eden ve tamamlayan süreçlere bağlı olduğu için her bilimsel araştırmanın alanda bir boşluğu doldurabileceği beklenmektedir.

Araştırmada "akademik erteleme" ile "sosyal destek algısı" arasında bulunan ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, değişkenler arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin varlığı görülmektedir. Ayrıca sosyal destek algısında oluşabilecek bir artışın akademik erteleme anlamlı (negatif yönlü) bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkeni olan sosyal destek algısının her üç alt boyutu özelinde kavramların akademik erteleme eğilimi ile ilişkisi ele alındığında "aile desteği", "arkadaş desteği" ve "özel kişi desteği" algıları ve "akademik erteleme eğilimi" arasında negatif yönlü ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Ayrıca araştırmanın bağımsız değişkeni olan sosyal destek algısının alt boyutlarından olan "arkadaş desteği" ve "özel kişi desteği" algılarında meydana gelen bir artışın akademik erteleme anlamlı (negatif yönlü) bir etkisinin olduğu görülebilir. Buna karşın "aile desteği" algısında meydana gelebilecek bir artışın "akademik erteleme eğilimine" bir etkisi bulunmamaktadır.

Ulusal ve uluslararası alanda literatür taraması yapıldığında çalışmada ele alınan değişkenlerin bir arada kullanıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak erteleme davranışı ile ilgili yapılan benzer çalışmaların sonuçlarına göre, sosyal medya bağımlılığı ile akademik erteleme davranışı arasında pozitif bir korelasyon olduğu (Akbaş Coşar ve Gedik, 2021), sosyal medya bağımlılığının erteleme davranışını artırdığı (Tekin, 2019), iş yaşam dengesi ile erteleme davranışı arasında negatif yönlü bir ilişkinin varlığı (Kanten, 2018) ortaya konmuştur. Bu sonuçlar çalışmadaki değişkenlerle birebir aynı olmasa da benzer değişkenler olduğu için araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Araştırma sonuçlarına bütüncü olarak bakıldığında, lisansüstü öğrenim gören bireylerin sosyal destek algılarında meydana gelen bir artışın akademik erteleme eğilimini engellediği veya akademik anlamda sorumlulukların zamanında yerine getirilmesi konusunda pozitif bir eğilim kazandırdığı söylenebilir. Alt boyutlar özelinde ise, arkadaş desteği ve özel kişi desteği alan kişilerin daha az akademik erteleme eğilimine sahip olduğu sonucu ortaya konmuştur. Başka bir ifadeyle bir bireyin akademik erteleme eğiliminin azalmasının sebeplerinden biri de o kişinin arkadaş ve özel kişilerden aldığı sosyal destekten kaynaklanmaktadır. Buna karşın aileden alınan sosyal desteğin akademik erteleme eğilimine bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Bu çalışmada akademik erteleme eğilimine etki edebilecek faktörlerden sosyal destek algısı bağımsız değişken olarak ele alınmıştır. Yapılan literatür taramasında sosyal destek algısının akademik erteleme eğilimine etkisini inceleyen bir araştırma yapılmadığı için araştırma sonuçlarını farklı örneklem gruplarında yapılan araştırmalarla karşılaştırmak mümkün olmamaktadır. Daha sonra yapılacak olan bilimsel araştırmalarda farklı örneklem gruplarında sosyal destek algısının akademik erteleme eğilimine etkisinin ele alınması veya akademik erteleme eğilimine etki edebilecek farklı bağımsız değişkenlerin bilimsel araştırmalara dâhil edilmesi tavsiye edilmektedir.

Kaynakça

- Aitken, M. E. (1982). *A personality profile of the college student procrastinator* [Doctoral Dissertation]. University of Pittsburgh.
- Akbaş Coşar, H. ve Gedik, H. (2021). *Öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 32-65.
- Akın, M. (2008). Örgütsel destek, sosyal destek ve iş/aile çatışmalarının yaşam tatmini üzerindeki etkileri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(25), 141-171
- Balkıs, M. (2006). Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğilimlerinin düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisinin incelenmesi [Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Balkıs, M. ve Duru, E. (2010). Akademik erteleme eğilimi, akademik başarı ilişkisinde genel ve performans benlik saygısının rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 159-170.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. ve Duru, S. (2006). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme eğiliminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(7), 57-73.
- Bar, M. (2016). *Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin psikolojik dayanıklılık ve akademik erteleme etkisi* [Doktora Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Bozkurt, T. M. (2021). *Spor bilimleri fakültesinde eğitim alan öğrencilerin sporda e-öğrenmeye yönelik tutumları, akademik erteleme davranışları ve duygusal zekâ özelliğinin incelenmesi* [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Certel, Z., Bahadır, Z. ve Özgönül, M. L. (2016). *Investigation of academic procrastination and academic self-efficacy of physical education and sport teacher candidates in term of some variables*. International Conference New Horizons in Education INTE, 1-1, 13-15 Temmuz, Vienna, Avusturya.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). *Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Çakır, Y. ve Palabıyıkoglu, R. (1997). Gençlerde Sosyal Destek, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Güvenilirlik ve Geçerlik Çalışması. *Kriz Dergisi*, 5(1), 15-24.
- Çapık, C. (2014). Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmalarında Doğrulamalı Faktör Analizinin Kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 196-205.
- Çetin, N. ve Ceyhan, E. (2018). Lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının sürekli kaygı, akılcı olmayan inanç, öz düzenleme ve akademik başarı ile ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 460-479.

- Eker, D., Arkar, H. ve Yaldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25.
- Ekşi, H. ve Dılmaç, B. (2010). Üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeylerinin sürekli kaygı açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 433-450.
- Erbir, M. (2021). Covid-19 pandemisi kaynaklı uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin sosyal destek algıları ve özgüven düzeylerinin ruh sağlığına etkisi: Kayseri Üniversitesi örneği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 58-80.
- Ferrari, J. R., Keane, S. M., Wolfe, R.N. ve Beck B. L. (1998). The antecedents and consequences of academic excuse-making: Examining individual-differences in procrastination. *Research In Higher Education*, 39(2), 199-215.
- Gobi, S. (1995). *Social support as a moderator of life stress*. Toward an Integrated Medicine, Glassies From Psychosomatic Medicine 1959-1979, American Psychiatric Press, Inc., USA: 377-398.
- Grecco, P. R. (1984). A cognitive-behavioral assessment of problematic academic procrastination: Development of a Procrastination Self-Statement Inventory. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. California School of Professional Psychology - Fresno.
- Gün, F., Turabik, T. ve Atanur Başkan, G. (2020). Akademik özyeterlilik ile akademik erteleme eğilimi ilişkisi: Aday öğretmenler üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 815-826.
- House, J. S., Landis, K. R. V. ve Umberson, D. (1988). Social Relationships and Health. *Science, National Library of Medicine*, 241, 540-545.
- Hussain, I. ve Sultan, S. (2010). Analysis of procrastination among university students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 5, 1897-1904.
- Iraz, R., Arıbaş, A. N. ve Özşahin, F. (2021). Algılanan sosyal destek ve psikolojik iyi oluş ilişkisi: Üniversite öğrencileri örneği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 363-376.
- Kachgal, M. M., Hansen, L. S. ve Nutter, K. J. (2001). Academic procrastination prevention intervention: Strategies and recommendations. *Journal of Developmental Education*, 25(1), 14-26.
- Kalaycı, S. (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kaner, S. (2004). Engelli çocukları olan ana babaların algıladıkları stres, sosyal destek ve yaşam doyumları [Yayınlanmamış Bilimsel Araştırma Raporu]. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri.
- Kanten, S. (2018). İş yaşamının kalitesinin sosyal kaytarma ve işi erteleme davranışı üzerindeki etkisinde etik iklim algısının rolü. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 16(32), 559-576.
- Kirmeyer, S. (1987). Social support: Its relationship to observed communication with peers and superiors. *Academy of Management Journal*, 30(1), 138-151.
- Lay, C. H. (1986). At last, my research article on procrastination. *Journal of Research in Personality*, 20, 474-495.
- Lirio, P. (2007). Exploring career-life success and family social support of successful women in Canada, Argentina and Mexico. *Career Development International*, 12(1), 28-50.
- Milgram, N, Mey-Tal, G. ve Levison, Y. (1998). Procrastination, generalized or specific, in college students and their parents. *Personality and Individual Differences*, 25, 297-316.
- Murray, L. (2003). Confirmatory factor analysis of The Multidimensional Scale of Perceived Social Support in clinically distressed and student samples. *Journal of Personality Assessment*, 81(3), 265-270.
- Naktiyok, A., (2004). *İç Girişimcilik*. Beta Yayınları, İstanbul.
- Odacı H., ve Kaya F., (2019). Mükemmeliyetçilik ve umutsuzluğun akademik erteleme davranışı üzerindeki rolü: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 9(1), 43-51.
- Özer, A. ve Altun, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 45-72.
- Rahardjo, W., Juneman J., ve Setiani, Y. (2013). Computer anxiety, academic stress, and academic procrastination on college students. *Journal of Education and Learning*, 7(3), 147-152.
- Redman, T. (2006). The consequences of perceived age discrimination amongst older police officers: Is social support a buffer?. *British Journal of Management*, 17(2), 167-175.
- Roberts, M. S. (1997). *Yaşamı Ertelemeyin*. (Cev. Levent Kartal). Mavi Okyanus Yayıncılık, İstanbul.
- Solomon, L. J. ve Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31, 503-509.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: A meta-analytic and theoretical review of quintessential selfregulatory failure. *Psychological Bulletin*, 133(1), 65-94.
- Şahin, N. G. (2011). Üniversite öğrencilerinin kendini açma, öznel iyi oluş ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin karşılaştırılması [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2001). *Using Multivariate Statistics (Fourth Edition)*. Ally and Bacon, Boston.
- Tekin, O. (2019). Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyelerinin genel erteleme davranışlarıyla ilişkisi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 4(1), 36-47.
- Thoits, P. A. (1995). Stress, coping, and social support processes: Where are we? what next?. *Journal of Health and Social Behavior, Extra Issue*, 53-79.
- Uzun Özer, B. ve Topkaya, N. (2011). Akademik erteleme ve sınav kaygısı. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 12-19.
- Wadkins, T. A. (1999). The relation between self-reported procrastination and behavioral procrastination [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. University of Nebraska.
- Washington, J. A. (2004). The relationship between procrastination and depression among graduate and professional students across academic programs: Implications for counseling [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Texas Southern University.
- Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi, güvenilirliği ve geçerliliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 81-87.
- Yıldız, N., Akbulut, Ö. ve Bircan, H. (2002). *İstatistiğe Giriş (3. Baskı)*. Aktif Yayınevi, Erzurum.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G. ve Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 2(1), 30-41.